

CONSERVATORIO DE MÚSICA OURENSE

PROGRAMACIÓN

DE

CLAVECIN

CURSO 2007-2008

GRAO ELEMENTAL

Obxetivos xerais

-O ensino de clave no grao elemental terá como obxectivo contribuír a desenvolver no alumnado as seguintes capacidades:

-Adoptar unha postura axeitada do corpo que favoreza a actividade do conxunto brazo-antebrazo-man no instrumento.

-Coñecer o mecanismo inteso do instrumento e saber utilizar as súas posibilidades para obter un perfeccionamento gradual da calidade sonora.

-Utilizar as posibilidades expresivas e dinámicas de diversas combinacións de teclados e rexistros.

-Interpretar un repertorio básico que inclúa obras representativas de diversas épocas e de estilos adecuados a este nivel.

Contidos xerais:

-Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como premisa para a obtención dunha boa calidade de son.

-Aprendizaxe dos modos de ataque e de articulación en relación coa frase e coa textura musical.

-Estudo das dixitacións e estreita conexión coa articulación e o fraseo.

-Práctica de exercicios de independencia e fortalecemento dos dedos.

-Traballo en dous teclados.

-Selección progresiva de exercicios e obras do repertorio clavecinístico propio deste nivel que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto da capacidade musical e técnica do alumnado.

-Coñecemento dos baixos ostinatos sobre os que se construíron determinadas obras.

-Lectura á vista de obras ou fragmentos sinxelos.

-Adestramento permanente e progresivo da memoria.

-Adquisición de hábitos de estudo correctos.

-Iniciación á comprensión das estruturas musicais nos seus niveis (motivos, temas, períodos, frases, seccións, etc.), para chegar a unha interpretación consciente e non simplemente intuitiva.

-Práctica de conxunto.

Metodoloxía

Principios metodolóxicos xerais

A interpretación musical é a meta do ensino musical, e é un feito que no resultado final mestúranse a idea do compositor e a personalidade do intérprete. O público que se aproxima á obra de arte musical obtén a mensaxe a través da interpretación. Lograr isto é soamente posible mediante unha educación que desenvolva a personalidade do alumno, ao mesmo tempo que a súa sensibilidade.

Ao longo da aprendizaxe, o profesor constitúese nun guía que ofrece solucións

concretas a problemas técnicos que poidan xurdir no momento do estudo. Nese sentido, axúdase ao alumno a escoller, sen anular a súa capacidade creadora e fomentando a procura de diferentes solucións.

A programación exposta neste escrito é aberta e flexible, e intenta adaptarse ás necesidades concretas de cada alumno; por iso é polo que se compoñe de exercicios e obras concretas en orde de dificultade técnica.

Os métodos de exercicios aquí propostos son métodos de piano. Un ensino de recente creación na súa base como é a do clave, carece aínda de métodos para a iniciación dos nenos. En todo caso, dados os evidentes nexos que na base da técnica unen ao piano e ao clave, resultan aplicables ao ensino deste último no grado elemental ?contando coas esixencias do instrumento?.

Clases individuais

Nelas, o profesor ha de conseguir unha boa disposición do alumno cara ao instrumento, tendo en conta a forma de sentarse, a colocación das mans, a posición recta das costas, a relaxación.

Na iniciación ao instrumento, o profesor explicará a localización das notas no teclado mediante exercicios de man fixa. Posteriormente, traballarase coas mans xuntas en paralelo e practicarase o movemento inverso, de modo que o alumno adquira a capacidade necesaria para coordinar ambas mans.

Máis tarde, o alumno realizará exercicios que lle permitan a coordinación e o control musical. Durante este período, o alumno tocará cancións sinxelas que esperten a súa curiosidade musical, á vez que se formará o gusto musical de xeito intuitiva.

Criterios de avaliación

- Posición de mans e corpo en correcto equilibrio.
- Correcta medida.
- Correcta lectura das notas.
- Atención a indicacións dinámicas e agógicas.
- Realización de fraseo e articulacións.
- Diferenciación dos tipos de ataque.
- Interpretación da obra ó súa tempo.
- Calidade de son.

Criterios non avaliábeis pero importantes a ter en conta:

- Interese do alumno cara ao instrumento.
- Capacidade de auto-escucha e rectificación.
- Musicalidade, entendida como liberdade de fraseo dentro dos límites do ritmo/tempo.
- Participación activa en audicións, clases colectivas, concertos doutros departamentos... e, por suposto, asistencia regular ás clases.
- Adquisición de bos hábitos de estudo.

Sistema de avaliación

Tendo en conta que se trata de avaliación continua, os requisitos mínimos para aprobar poden demostrarse nun exame, concerto ou audición (obligatoria) durante o ao final do curso.

Realizarase un mínimo de tres audicións durante o curso. A participación activa en dúas delas é requisito indispensable para aprobar, e dáse por suposto que ningún alumno que non teña unha peza preparada en condicións pode presentala en público, é dicir, participar nunha audición.

PRIMEIRO CURSO

Obxectivos:

- a) Adoptar unha postura adecuada do corpo en relación ao instrumento.
- b) Colocar a man correctamente para a produción do son e aprender a relaxar os dedos e músculos que non necesitan estar en acción.
- c) Coñecer o mecanismo interno do instrumento e tomar consciencia do carácter de corda pulsada do clave.
- d) Aprender a ler ben desde o principio toda a información contida nunha partitura; prestar atención a todo signo e aos dous pentagramas por igual.
- e) Recoñecer a xeografía do teclado e a súa relación coas notas escritas, de tal modo que desde o principio pódase tocar sen mirar ao teclado (excepto no caso de saltos ou intervalos de máis dunha oitava).
- f) Interpretar unha serie de pezas seleccionadas de entre as que figuran no apartado Metodoloxía, e que, no seu conxunto, comprendan todos os contidos do curso.
- g) Participar en audicións ou concertos de alumnos como primeira toma de contacto co público.
- h) Saber a teoría programada no apartado de Contidos.

Contidos:

- a) Situación das notas no teclado; relación coas notas escritas.
- b) Interpretación dunha liña melódica con ambas mans por separado.
- c) Interpretación dunha liña melódica repartida entre as dúas mans.
- d) Interpretación dunha mesma liña melódica simultaneamente coas dúas mans.
- e) Interpretación de dúas liñas melódicas diferentes con ambas mans.
- f) Interpretación de notas dobres e acordes de tres notas.
- g) Práctica de exercicios de independencia e fortalecemento dos dedos.
- h) Iniciación na aprendizaxe do staccato e legato.
- i) Comprensión do concepto de frase; pregunta-resposta; estruturas musicais simples (partes, repeticións).
- j) Iniciación da lectura a primeira vista.
- k) Práctica de conxunto.
- l) TEORÍA:
  - Diferentes nomes do instrumento.
  - Funcionamento mecánico e diferenza co clavicordio e o piano.
  - Partes básicas: teclado, cordas e clavixas, caixa armónica, lombo, punta, atril (en xeral, partes exteriores).

- Staccato-legato. Intervalo. Alteracións. Escala. Acorde.
- Concepto pregunta-resposta. Diferenciación de partes dunha danza. Signos de repetición. Diferenza entre forma ternaria (vals) e binaria (marcha).
- Compositores: J. S. Bach, J. Haydn e B. Bartók.

Criterios de avaliación:

Tratándose dun ensino artístico, preténdese a procura de criterios o máis obxectivos posible. Por iso, para obter unha cualificación de aprobado e, xa que logo, superar o curso, establécese como requisito mínimo e indispensable a interpretación correcta do mínimo de obras relacionadas no apartado de repertorio. Esta interpretación "correcta" si é evaluable objetivamente, en función dos seguintes apartados:

- Correcta medida.
- Correcta lectura das notas.
- Atención a indicacións dinámicas e agógicas.
- Realización de fraseo e articulacións.
- Diferenciación dos tipos de ataque.
- Interpretación da obra á súa tempo.
- Posición de mans e corpo.
- Calidade de son.

A obtención dunha cualificación máis alta (notable, sobresaliente) dependerá dos seguintes factores:

- Interese do alumno cara ao instrumento.
- Capacidade de auto-escoita e rectificación.
- Musicalidade, entendida como liberdade de fraseo dentro dos límites do ritmo/tempo.
- Participación activa en audicións, clases colectivas, concertos doutros departamentos..., e, por suposto, asistencia regular ás clases.
- Adquisición de bos hábitos de estudo.

Tendo en conta que se trata dunha avaliación continua, os requisitos mínimos para aprobar poden demostrarse nun exame, concerto ou audición (obligatoria) ao final do curso. Pero para obter máis nota, o profesor valerase do seguimento do progreso realizado durante as clases e audicións.

Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva no primeiro curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- Escalas: Do M, Sol M, Fa M en dúas octavas, e os seus respectivos acordes.
- Catro pezas de cada un dos métodos "Iniciación ao piano de Gemiu-Tchokov e "The Amsterdam harpsichord tutor" (Vol I) de K. Rosenhart
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

Métodos e repertorio:

1) Durante o primeiro trimestre traballarase cos seguintes métodos: “Iniciación ao piano” de Gemiu-Tchokov, “The Amsterdam harpsichord tutor” (Vol I) de K. Rosenhart, comenzando coa lectura a mans separadas de pequenas melodías en posición fixas cas dúas mans, colocando os pulgares no do central, e seguindo co alternancia das mans ao facer unha mesma melodía; a terceira fase será a simultaneidade de amabalas dúas.

A partir do segundo trimestre:

2) Continúase cos mesmos métodos. O profesor seleccionará os exercicios e pezas aptos para a aprendizaxe no clave, e se introducirán as escalas de Do Maior, Sol Maior e Fa Maior, cos seus respectivos acordes de tres notas.

3) Unha peza a catro mans co acompañamento do profesor na que o alumno toca al unísono sinxelas melodías (Método: pezas de Daibelli ou similares).

SEGUNDO CURSO

Obxectivos:

- a) Continuar e desenvolver os obxectivos do primeiro curso.
- b) Ser capaz de independizar as mans para diferenciar a articulación básica staccato/legato como elemento fundamental da técnica do clave.
- c) Aprender a ler por diante do que se toca (lectura a golpes de vista).
- d) Interpretar unha serie de pezas seleccionadas entre as que figuran no apartado de Metodoloxía, e que no seu conxunto comprendan todos os contidos do curso.
- e) Ser capaz de tocar en público varias pezas das preparadas durante o curso mantendo un tempo estable e sen erros.
- f) Saber a teoría programada no apartado de Contidos.

Contidos:

- a) Continuación e desenvolvemento dos contidos do curso anterior.
- b) Ampliación e continuación da aprendizaxe do staccato e legato. Iniciación no toque non legato.
- c) Continuación e profundización no fortalecemento e independencia dos dedos.
- d) Coordinación e independencia das mans.
- e) Lectura a primeira vista.
- f) Iniciación ao adestramento da memoria.
- g) Práctica de conxunto.

h) TEORÍA:

- Virginales e espinetas.
- Partes internas do mecanismo do clave: martinete, lengüeta, plectro, apagador, guía.
- Breve historia do clave. Épocas de uso.
- Arpeggio. Tonalidad. Acorde maior/menor. Motivo e frase. Minuetto. Forma rondó.
- Compositores: L. Mozart, W. A. Mozart.

Criterios de avaliación:

Tratándose dun ensino artístico, preténdese a procura de criterios o máis obxectivos posible. Por iso, para obter unha cualificación de aprobado e, xa que logo, superar o curso, establécese como requisito mínimo e indispensable a interpretación correcta do mínimo de obras relacionadas no apartado de repertorio. Esta interpretación "correcta" si é evaluable objetivamente, en función dos seguintes apartados:

- Correcta medida.
- Correcta lectura das notas.
- Atención a indicacións dinámicas e agógicas.
- Realización de fraseo e articulacións.
- Diferenciación dos tipos de ataque.
- Interpretación da obra á súa tempo.
- Posición de mans e corpo.
- Calidade de son.

Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- Escalas: Re M, Si b M, La M (e as relativas menores) en dúas octavas, e os seus respectivos acordes.
- 9 pezas seleccionadas dos apartados 1- 6 do apartado "Métodos e repertorio".
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

Métodos e repertorio:

- 1) "The Amsterdam Harpsichord Tutor" (Vol I) de Kees Rosenhart. O profesor seleccionará os exercicios e pezas aptos para a súa aprendizaxe no clave.
- 2) J. S. Bach, Album de Ana Magdalena Bach.
- 3) D. G. Türk, Pequenas pezas fáciles
- 4) L. Mozart, W. A. Mozart, J. Haydn, S. Arnold. Pequenas pezas
- 5) Vanhal, L. van Beethoven, M. Clementi.
- 6) B. Bartók, Mikrokosmos II.

7) Ampliación das escalas do primeiro curso, (Re M., Si b M, La M.) cas súas respectivas tonalidades menores e acordes.

8) Unha peza a catro mans (Aparte das que o profesor toque no desenvolvemento normal das clases. A peza estudarase para a audición final de curso, de maneira que se apliquen todos os coñecementos adquiridos ata o momento).

TERCEIRO CURSO

Obxectivos:

- a) Continuar e desenvolver os obxectivos dos cursos anteriores.
- b) Tomar consciencia da importancia do estudo regular, constante e ben feito para obter resultados; aprender a estudar só o necesario (non o que xa sae), a aproveitar o tempo. Adquirir hábitos de estudo correctos.
- c) Obter a mobilidade necesaria para utilizar os dous teclados en cambios lentos (repeticións de partes ou frases enteiras; depende do repertorio). Coñecer e utilizar o sistema de acoplamento de teclados.
- d) Ser capaz de utilizar os tres tipos básicos de toque do clave: staccato/legato/non legato.
- e) Comprender o concepto de forma e as estruturas básicas das pezas a interpretar.
- f) Ler a primeira vista unha peza ou fragmento a dúas voces (nivel de primeiro) sen problemas.
- g) Interpretar unha serie de pezas seleccionadas entre as que figuran no apartado de Metodoloxía, e que no seu conxunto comprendan todos os contidos do curso.
- h) Actuar en público tendo en conta, aparte das pezas, os aspectos extramusicales: entrada, saúdo ao público, finalización das pezas, paso de páxinas.
- i) Saber a teoría programada no apartado de Contidos.

Contidos:

- a) Continuación e desenvolvemento dos contidos dos cursos anteriores.
- b) Continuación da aprendizaxe dos distintos modos de ataque e articulación.
- c) Uso dos dous teclados e o acoplamiento.
- d) Iniciación á interpretación de diversos ornamentos.
- e) Estructuras e formas musicais das pezas a interpretar.
- f) Lectura a primeira vista.
- g) Adestramento da memoria.
- h) Práctica de conxunto.
- i) TEORÍA:
  - Partes do clave: pontes, rosetón, táboa armónica, bastidor.
  - Tipos de claves: alemán, francés, flamenco, italiano (diferenciación deste último).
  - Indicacións de tempo: allegro, presto, andante, ma non troppo, con moto, etc
  - Diferentes signos de repetición e Da Capo.
  - Formas: preludio, allemande, minueto, marcha.
  - Compositores: G. F. Haendel, J.-Ph. Rameau, M. Clementi, L. van Beethoven.

Criterios de avaliación:

Tratándose dun ensino artístico, preténdese a procura de criterios o máis obxectivos posible. Por iso, para obter unha cualificación de aprobado e, xa que logo, superar o curso, establécese como requisito mínimo e indispensable a interpretación correcta do mínimo de obras relacionadas no apartado de *repertorio. Esta interpretación "correcta" si é avaliábel obxetivamente, en función dos seguintes apartados:

- Correcta medida.
- Correcta lectura das notas.
- Atención a indicacións dinámicas e agógicas.
- Realización de fraseo e articulacións.
- Diferenciación dos tipos de ataque.
- Interpretación da obra á súa tempo.
- Posición de mans e corpo.
- Calidade de son.

A obtención dunha cualificación máis alta (notable, sobresaliente) dependerá dos seguintes factores:

- Interese do alumno cara ao instrumento.
- Capacidade de auto-escoita e rectificación.
- Musicalidade, entendida como liberdade de fraseo dentro dos límites do ritmo/tempo.
- Participación activa en audicións, clases colectivas, concertos doutros departamentos..., e, por suposto, asistencia regular ás clases.
- Adquisición de bos hábitos de estudo.

Tendo en conta que se trata de avaliación continua, os requisitos mínimos para aprobar poden demostrarse nun exame, concerto ou audición (obligatoria) ao final do curso. Pero para obter máis nota, o profesor valeráse do seguimento do progreso realizado durante as clases e audicións.

Realizárase un mínimo de tres audicións durante o curso. a participación activa en dúas delas é requisito indispensable para aprobar, e dáse por suposto que ningún alumno que non teña unha peza preparada en condicións pode presentala en público, é dicir, participar nunha audición.

Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- Escalas: Re M, Si b M, La M (e as relativas menores) en dúas octavas, e os seus respectivos acordes.
- 9 pezas seleccionadas dos apartados 1- 7 do apartado "Métodos e repertorio".
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoráranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

Métodos e repertorio:

- 1) . “The Amsterdam Harpsichord Tutor” (Vol I e II) de Kees Rosenhart. O profesor seleccionará os exercicios e pezas aptos para a súa aprendizaxe no clave. En todo caso o alumno, ao finalizar o curso, deberá traballar ou ser capaz de tocar os exercicios para a práctica do legato e staccato, para o 4º e 5º dedo, para os valores irregulares (3 contra 2) e para os trinos, así como as escalas maiores e menores propostas polo profesor..
- 2) 2 estudos de Czerny, Bertini, etc, de nivel adecuado.
- 3) J. S. Bach, Pequenos Preludios.
- 4) Rameau, Minuetto en Do maior.
- 5) Danzas ou extractos de suites de Haendel, Telemann, D’Andrieu, Purcell.
- 6) Beethoven, Clementi, Haydn, Vanhal, unha sonatina. Ou ben: D. Scarlatti, unha sonata fácil.
- 7) Bartók, Mikrokosmos III ou IV. Polo menos dúas pezas. Ou ben outra peza adaptable ao clave doutro autor do século XX.
- 8) Continuación das escalas: La bM, Mi M., (e as relativas menores) en dúas octavas, e os seus respectivos acordes.
- 9) Unha peza a catro mans ou con outro instrumento (flauta de pico, violín...).

CUARTO CURSO

Obxectivos:

- a) Continuar e desenvolver os obxectivos dos cursos anteriores.
- b) Ser capaz de aplicar con criterio propio o uso dos diferentes toques: staccato/legato/non legato.
- c) Adquirir os recursos técnicos necesarios para conseguir unha diferenciación básica no carácter das obras.
- d) Coñecer o nome e funcionamento dos registros e engadir ao cambio de teclados o cambio de registros (nivel básico).
- e) Ler a primeira vista unha peza ou fragmento a dúas voces (nivel de segundo) sen problemas.
- f) Interpretar unha serie de obras seleccionadas entre as que figuran no apartado de Metodoloxía, e que no seu conxunto comprendan todos os contidos do curso.
- g) Participar en concertos en público tendo en conta, aparte da técnica, música e aspectos extramusicales tratados en cursos anteriores, o control do corpo e medo escénico (xestos, muecas, marcación do tempo con pés ou cabeza, etc.).
- h) Saber a teoría programada no apartado de Contidos.

Contidos:

- a) Continuación e desenvolvemento dos contidos dos cursos anteriores.
- b) Ampliación do uso da ornamentación.
- c) Iniciación no estudo da digitación e a súa relación coa articulación e o fraseo.
- d) Uso dos registros.
- e) Lectura a primeira vista.

f) Adestramento da memoria.

g) Práctica de conxunto.

h) TEORÍA:

- Partes do clave: guías, registros de 8', 8", 4' ou laúd e o seu funcionamento.
- O clave de pedales da primeira metade do século XX.
- Escalas menores (melódica e armónica).
- Bassi ostinati: Folia, Passamezzo, Chacona
- Iniciación ao concepto de baixo continuo.
- Forma de sonata bipartita e forma suite.
- Compositores: G. P. Telemann, H. Purcell, F. Couperin, D. Scarlatti, A. Adoitar, M. de Falla.

Criterios de avaliación:

Tratándose dun ensino artístico, preténdese a procura de criterios o máis obxectivos posible. Por iso, para obter unha cualificación de aprobado e, xa que logo, superar o curso, establécese como requisito mínimo e indispensable a interpretación correcta do mínimo de obras relacionadas no apartado de repertorio. Esta interpretación "correcta" si é evaluable objetivamente, en función dos seguintes apartados:

- Correcta medida.
- Correcta lectura das notas.
- Atención a indicacións dinámicas e agógicas.
- Realización de fraseo e articulacións.
- Diferenciación dos tipos de ataque.
- Interpretación da obra ó seu tempo.
- Posición de mans e corpo.
- Calidade de son.

Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- Escalas Si M, Mi b M cas relativas menores e acordes.
- 9 pezas seleccionadas dos apartados 1- 7 do apartado "Métodos e repertorio".
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

Métodos e repertorio:

Tendo en conta que a final de curso o alumno debe realizar un exame para finalizar o grado elemental e outro de acceso a grado medio no caso de querer continuar, este curso dedicarase principalmente a preparar canto antes as obras de devanditas probas e levalas á perfección durante o resto do curso, dado que o exame será xulgado non só polo profesor da asignatura senón por un tribunal que recibirá unha primeira e única

impresión do alumno nese momento. Debido á procura de obxetividade na proba de acceso a grado medio, o profesor non pode formar parte do tribunal examinador.

- 1) Exercicios, estudos e obras para Piano, de Perfecto García Chornet: un estudo de Czerny e outro de Bertini. Repasaranse as escalas de cursos anteriores.
- 2) A. de Cabezón, Dúos para principiantes ou Fabordones. Polo menos un. Ou ben: Tomás de Santa María, Fantasías. Polo menos unha.
- 3) J. S. Bach, Pequenos Preludios. Polo menos un.
- 4) J. S. Bach, Invencións a dúas voces. Polo menos unha.
- 5) F. Couperin, L'Art de toucher le clavecin: preludio nº 1.
- 6) Fragmentos de suites de Haendel, Purcell, Zipoli, L. Couperin, F. Couperin, Duphy, D'Aquin, Rameau, Froberger, etc. Polo menos un. Ou ben: G. Ph. Telemann: unha fantasía fácil.
- 7) Clementi, Haydn, Beethoven Unha sonatina. Ou ben: D. Scarlatti, Ferrer Unha sonata fácil de tempo rápido.
- 8) Escalas: Si M, Mi b M, cas relativas menores e acordes.
- 9) Unha peza do século XX: Bartók, Kabalevsky, etc.

GRAO PROFESIONAL DE CLAVECIN

Obxectivos xerais:

As ensinanzas de clavecín dos estudos profesionais de música terán como obxectivo contribuír a desenvolver no alumnado as seguintes capacidades:

- a) Coñecer a historia e a literatura do clavecín e dos instrumentos afíns de teclado que conviviron con el, así como as súas formas musicais básicas.
- b) Valorar a importancia do traballo de investigación para interpretar adecuadamente a literatura do instrumento.
- c) Aplicar o rexistro adecuado ás obras estudadas atendendo a consideracións expresivas e estilísticas.
- d) Ornamentar, cando cumpra, as obras interpretadas de acordo coas características do estilo correspondente.
- e) Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo, cambios de teclado, rexistro, etc.
- f) Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- g) Desenvolver a capacidade de lectura á primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- h) Practicar a música de conxunto, integrándose en formacións camerísticas de diversa configuración, e interpretar un repertorio solista que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos dunha dificultade adecuada a este nivel.

Contidos xerais:

- Traballo das diferentes dicitacións segundo épocas e estilos.
- Exercicios encamiñados a conseguir un bo control do instrumento e a favorecer a automatización das distintas dificultades técnicas.
- Rexistro e cambios de teclado.
- Estudo do baixo cifrado e a súa realización, improvisación e acompañamento a partir dun baixo cifrado.
- Práctica da lectura á vista.
- Estudo da semitonía subintelecta.
- Sistema hexacordal.
- Coñecemento dos recursos e figuras retóricas da época e a súa aplicación á composición e interpretación de determinadas formas musicais. Estudo das danzas e evolución da suite.
- Interpretación do repertorio básico do clavecín que inclúa reducións orquestrais realizadas por compositores da época e o tratamento dado ao instrumento.
- Iniciación á interpretación de música contemporánea e as súas grafías e efectos.
- Coñecemento do funcionamento do clavecín de pedais: o seu rexistro e técnicas especiais.
- Estudo e práctica das diversas afinacións.
- Técnicas básicas de mantemento do instrumento.
- Coñecemento dos distintos tipos de clavecín, construción e influencia na literatura das distintas épocas e estilos en cada país.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura á vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- Práctica de conxunto.

PRIMEIRO CURSO DE GRAO PROFESIONAL

1.1. Obxectivos

Os obxectivos dos cursos primeiro e segundo de Grao Profesional, son os mesmos, suscitándose o primeiro ano como unha recopilación de coñecementos do grao elemental que servirá á súa vez de avaliación inicial, dado que ao Grao Profesional poden acceder alumnos desde fóra do Conservatorio, que probablemente non adquiran os coñecementos programados no Grao Elemental.

Así pois, durante os dous anos deste ciclo, os obxectivos serán os seguintes:

- a) Adoptar unha posición correcta do corpo (brazo, antebrazo, man) e tomar consciencia da importancia da relajación para poder realizar movementos con naturalidade e mínimo esforzo.
- b) Adquirir constancia, disciplina e rapidez no estudo.
- c) Comezar a controlar os diferentes tipos de articulación por medio da lonxitude das notas dentro da súa duración (xa non é a diferenza entre staccato-legato-non legato do grao elemental, senón a lonxitude de cada nota segundo a importancia que ten dentro

dun motivo ou frase).

d) Comprender o por que da digitación e comezar a aplicala.

e) Comprender os elementos que compoñen a análise técnica e musical dunha obra (ver apartado de Contidos).

f) Ejercitar a memoria por medio de devandita análise (sobre todo facendo fincapé no desenvolvemento armónico), e interpretar unha das pezas de cada audición de memoria.

g) Traballar os ornamentos tanto técnica (independencia, rapidez e relajación de dedos) como musicalmente (diferentes signos, concepto de adorno, significado na frase).

h) Interpretar en público un programa (ver Repertorio) no que se inclúan os contidos do curso e conseguir diferenciar os estilos.

i) Desenvolver a capacidade de lectura a vista.

j) Ser capaz de tocar baixos continuos simples, con acordes fundamentais, de sexta e sexta cuarta.

k) Entender o concepto de afinación (ver apartado de Contidos) e practicar con quintas e oitavas.

l) Saber a teoría programada no apartado de Contidos.

1.2. Contidos

- Perfeccionamiento dos elementos que entran a formar parte da execución do son.
- Control muscular dos movementos e relajación.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva para a obtención dunha boa calidade de son.
- Utilización de diferentes ataques como elemento da expresión musical.
- Estudo de escalas e exercicios con problemas técnicos concretos.
- Adestramento da memoria.
- Iniciación na comprensión de estruturas musicais sinxelas.
- Lectura a primeira vista.
- Iniciación ao estudo de ornamentación segundo os diferentes estilos.

1.3. Criterios de avaliación

- Valorar a actitude positiva do alumno cara á música e o instrumento.
- Avaliación da capacidade do alumno para interpretar en público con seguridade.
- Valoración, a través da interpretación, da capacidade do alumno para superar progresivamente problemas técnicos concretos.
- Avaliación da interpretación de pezas musicais de memoria.
- Evolución da capacidade de lectura a primeira vista.
- Evolución, a través da interpretación, dos coñecementos do alumno para interpretar os signos de ornamentación.
- Avaliación, a través da interpretación, da calidade de son e o seu coñecemento sobre a interpretación de diferentes estilos.

1.4. Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- 8 pezas seleccionadas dos apartados 1- 5 do apartado “Métodos e repertorio”.
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

1.5. Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

1.6. Métodos e repertorio

O alumno deberá preparar un programa composto das seguintes obras:

- 1) Estudos e exercicios seleccionados polo profesor.
- 2) J. S. BACH. Unha invención a dúas voces e dous pequenos preludios e fugas.
- 3) Dúas pezas de suites de autores franceses: Lle réveil-matin de F. Couperin; Tambourin de Rameau, Lle coucou de DAquin, Rondeaux en Ut majeur de Duphly
- 4) Dous sonatas bipartita de autor ibérico: Scarlatti, Soler
- 5) Unha peza sinxela do repertorio isabelino: *The primrose & The Fall of the leave* de M. Peerson, *Almaine* (extr. de *Elizabeth Rogers Hir Virginall Booke*, ms. de 1656) de R. Johnson...
- 6) Escalas e arpejos en todas as tonalidades, cos seus respectivos acordes.

SEGUNDO CURSO DE GRAO PROFESIONAL

2.1. Obxectivos

- Mostrar un grado de desenvolvemento, dentro das esixencias deste nivel, que permita abordar os distintos tipos de escritura nun instrumento polifónico, como é o clavecín.
- Ampliar, con autonomía, os coñecementos adquiridos para solucionar problemas técnicos e musicais.
- Adquirir coñecementos sobre os diferentes tipos de digitación, así como o seu repercusión na articulación.
- Coñecer o repertorio que abarca a literatura clavecinística.
- Coñecer a grafía da ornamentación e as súas peculiaridades segundo o estilo.
- Interpretar de memoria as obras do repertorio.
- Controlar os movementos do corpo para chegar a unha boa calidade de son.
- Práctica do contrapunto.

2.2. Contidos

- Control muscular dos movementos. Relaxación.

- Confirmación sobre o traballo dos diferentes ataques. Control do toque.
- Escalas en todas as tonalidades.
- Exercicios de trinos.
- Investigación sobre a ornamentación.
- Práctica da lectura a primeira vista.
- Adestramento da memoria.
- Práctica de conxunto. Iniciación ao baixo continuo.

2.3. Criterios de avaliación

- Valoración do dominio de execución técnica en estudos e obras, tendo en conta a súa relación coa interpretación musical.
- Valoración do toque e a calidade de son.
- Valoración dos coñecementos do alumno á hora de interpretar segundo os diferentes estilos.
- Valoración da súa capacidade de interpretar en público.
- Educar a súa madurez á hora de interpretar de acordo co nivel do alumno.
- Evaluar a capacidade do alumno para ler a primeira vista.
- Evaluar a capacidade de escoita do alumno tocando en grupo.

NOTA IMPORTANTE: Será requisito imprescindible para aprobar que o programa entregado a cada alumno a comezos do verán previo a cada curso sexa montado correctamente na súa integridade.

2.4. Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

-
- 7 pezas seleccionadas dos apartados 1- 4 do apartado “Métodos e repertorio”.
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

2.5. Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

2.6. Métodos e repertorio

O alumno deberá preparar un programa composto das seguintes obras:

- 1) J. S. Bach. Tres sinfonías a tres voces.
- 2) Dous sonatas de Scarlatti
- 3) F. Couperin. Preludios 1
- 4) Unha peza de música francesa: A d'Héricourt de Duphly, A Ménétou de F. Couperin, A joyeuse

TERCEIRO CURSO DO GRAO PROFESIONAL

3.1. Obxectivos

- Aplicación con autonomía dos coñecementos adquiridos para solucionar problemas de articulación, fraseo.
- Coñecer as digitacións de autores dos séculos XVI e XVII e aplicarlas na práctica.
- Control do toque para a obtención de diferentes dinámicas.
- Aplicar as posibilidades de rexistración tendo en conta as características da obra.
- Practicar con facilidade a lectura a primeira vista.
- Practicar a música de cámara colaborando e aportando elementos persoais para chegar a unha interpretación coherente de conxunto.
- Perfeccionamento da memoria.
- Coñecer o repertorio solista do instrumento.
- Valorar a importancia do traballo de investigación para interpretar a literatura do instrumento con factores históricos.

3.2. Contidos

- Control muscular dos movementos do corpo e os dedos.
- Escalas con digitacións antigas.
- Lectura e análise dos prefacios a obras de G. Frescobaldi, F. Couperin
- Trinos de diferentes tipos.
- Perfeccionamento dos compoñentes da calidade sonora: toque, fraseo, dinámicas
- Práctica da lectura a primeira vista.
- Interpretación de obras de memoria.
- Ahondamento na práctica do baixo continuo.

3.3. Criterios de avaliación

- Avaliación da coordinación entre o esforzo e a relaxación requeridos polo alumno como intérprete.
- Valoración do dominio técnico en estudos e obras.
- Valoración dos coñecementos sobre digitación en distintos autores.
- Valoración a través da interpretación, do toque e a calidade de son.
- Valoración da capacidade do alumno para investigar na lectura de tratados antigos.
- Valoración, a través da interpretación, da capacidade do alumno para tocar en público.
- Valoración da capacidade do alumno para ler a vista con soltura.

NOTA IMPORTANTE: Será requisito imprescindible para aprobar que o programa entregado a cada alumno a comezos do verán previo a cada curso sexa montado correctamente na súa integridade.

3.4. Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- 9 pezas seleccionadas dos apartados 1- 6 do apartado “Métodos e repertorio”.
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

3.5. Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

3.6. Métodos e repertorio

O alumno deberá preparar un programa composto das seguintes obras:

- 1) J. S. Bach. Dous preludios e fugas (a 3 voces) de Dás Wohltemperierte Clavier.
- 2) Dúas sonatas de Scarlatti.
- 3) Dúas pezas de música francesa, incluído algún preludio de L’art de toucher le clavecin de F. Couperin.
- 4) Unha peza de música isabelina: The carmans whistle de W. Byrd, Callino casturame, de W. Byrd, Fantasia XIII de Gilles Farnaby.
- 5) Unha peza italiana sinxela do século XVII: Balletto I, corrente e passacagli (libro I), Aria detto Balletto, Aria detta a Frescobalda (libro II) de Frescobaldi, Ballo della Battaglia de Storace.
- 6) Unha peza do século XX.

CUARTO CURSO DO GRAO PROFESIONAL

4.1. Obxectivos

- Perfeccionar a utilización dos diferentes ataques cunha utilización coherente.
- Adquirir un coñecemento cada vez maior achega da estrutura formal de diferentes obras particularmente a fuga.
- Practicar con facilidade a lectura a primeira vista.
- Perfeccionar a técnica de interpretación en obras contrapuntísticas.
- Adquirir un coñecemento cada vez maior sobre a ornamentación segundo as escolas.
- Perfeccionar a memoria.
- Interpretar un repertorio de obras representativas dos diferentes estilos da literatura clavecinística correspondente ao nivel do curso.

4.2. Contidos

- Control consciente e utilización da relaxación e tensión musculares.
- Práctica da técnica do clave: ataque, independencia dos dedos
- Escalas con dicitación antiga.
- Interpretación de obras de memoria.
- Práctica dun bo hábito de estudo, coherente e constante.
- Lectura de textos de autores dos séculos XVII e XVIII sobre ornamentación: C. P. E. Bach, F. Couperin, M. de St. Lambert

4.3. Criterios de avaliación

- Avaliación da coordinación entre esforzo e relaxación que require o alumno como intérprete.
- Valoración da capacidade de lectura a primeiro a vista.
- Valoración, a través da interpretación, do toque e a calidade do son.
- Valoración, a través da interpretación, da capacidade do alumno para tocar en público.
- Valoración dos coñecementos do alumno sobre digitacións antigas e ornamentación.
- Valoración da capacidade de análise das obras que interpreta o alumno.

NOTA IMPORTANTE: Será requisito imprescindible para aprobar que o programa entregado a cada alumno a comezos do verán previo a cada curso sexa montado correctamente na súa integridade.

4.4. Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- 8 pezas seleccionadas dos apartados 1- 5 do apartado “Métodos e repertorio”.
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

4.5. Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

4.6. Métodos e repertorio

O alumno deberá preparar un programa composto das seguintes obras:

- 1) J. S. Bach. Unha suite francesa e un Preludio e Fuga (a 3 voces) de Dás Wohltemperierte Clavier.
- 2) Dous sonatas de Scarlatti, Soler
- 3) Dúas pezas de música francesa: A convalescente de F. Couperin, A poule de Rameau
- 4) Unha fantasía de Sweelinck.
- 5) Unha obra de autor ibérico dos séculos XVI ou XVII: Diferenzas sobre A dama lle demanda, Duuiensela de Cabezón, Cançãou a 4 de Carreira.

QUINTO CURSO (TERCEIRO CICLO DE G.M.)

5.1. Obxectivos

- Ahondar nas posibilidades dinámicas e expresivas do clave a través do toque e os diferentes ataques. Utilización da registración. Cambios de teclado.
- Adquisición de soltura na lectura a vista.
- Fomento da utilización da memoria.
- Práctica do baixo continuo. Italia (s. XVII), Alemania (s. XVIII).
- Ornamentación. Escolas, países, épocas.
- Digitaciones antigas.
- Estudo dos tratados, prefacios e demais fontes da época para un mellor ahondamiento na práctica instrumental antiga.
- Práctica do contrapunto improvisado a 3 e 4 voces, en grado moi básico, para a súa posterior utilización no continuo.
- Ampliación e coñecemento do repertorio do clave como instrumento solista.

5.2. Contidos

- Control consciente da relaxación e tensión musculares de dedos e corpo.
- Escalas con digitaciones antigas.
- Perfeccionamiento dos compoñentes da calidade sonora do clave: toque, fraseo, dinámicas.
- Práctica da lectura a vista.
- Baixo continuo.
- Práctica dun bo hábito de estudo, con constancia, regularidad e intelixencia.

5.3. Criterios de avaliación

- Avaliación da coordinación entre esforzo e relajación que require o alumno como intérprete.
- Valoración da capacidade de lectura a primeiro a vista.
- Valoración, a través da interpretación, do toque e a calidade do son.
- Valoración, a través da interpretación, da capacidade do alumno para tocar en público.
- Valoración dos coñecementos do alumno sobre dixitacións antigas e ornamentación.
- Valoración da capacidade de análise das obras que interpreta o alumno.
- Valoración do dominio técnico en estudos e obras.
- Valoración da capacidade do alumno para investigar na lectura de tratados antigos.

5.4. Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- 9 pezas seleccionadas dos apartados 1- 4 do apartado “Métodos e repertorio”.
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

5.5. Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

5.6. Métodos e repertorio

O alumno deberá preparar un programa composto das seguintes obras:

- 1) J. S. BACH. Un duetto & 2 Preludios y fugas (a 4 voces) de *Das Wohltemperierte Clavier* (I & II).
- 2) Dos sonatas de Scarlatti, Soler...
- 3) Dos piezas de música francesa. Una suite francesa del s. XVII: L. Couperin, D'Anglebert, Chambonnières...
- 4) Una toccata de Frescobaldi.

SEXTO CURSO (TERCEIRO CICLO DE G.M.)

6.1. Obxectivos

- Afondar nas posibilidades dinámicas e expresivas do clave a través do toque e os diferentes ataques. Utilización da rexistración. Cambios de teclado.
- Adquisición de soltura na lectura a vista.
- Fomento da utilización da memoria.
- Práctica do baixo continuo. Francia (s. XVIII).
- Ornamentación. Escolas, países, épocas
- Digitaciones antigas.
- Estudo dos tratados, prefacios e demais fontes da época para un mellor coñecemento na práctica instrumental antiga.
- Práctica do contrapunto improvisado a 3 e 4 voces, en grado moi básico, para a súa posterior utilización no continuo.
- Ampliación e coñecemento do repertorio do clave como instrumento solista. Concertos. Música de cámara con clave obbligato.

6.2. Contidos

- Control consciente da relajación e tensión musculares de dedos e corpo.
- Escalas con dixicións antigas.
- Perfeccionamiento dos compoñentes da calidade sonora do clave: toque, fraseo, dinámicas.
- Práctica da lectura a vista.
- Baixo continuo.
- Práctica dun bo hábito de estudo, con constancia, regularidade e intelixencia.

6.3. Criterios de avaliación

- Avaliación da coordinación entre esforzo e relaxación que require o alumno como intérprete.
- Valoración da capacidade de lectura a primeira vista.
- Valoración, a través da interpretación, do toque e a calidade do son.
- Valoración, a través da interpretación, da capacidade do alumno para tocar en público.
- Valoración dos coñecementos do alumno sobre digitacións antigas e ornamentación.
- Valoración da capacidade de análise das obras que interpreta o alumno.
- Valoración do dominio técnico en estudos e obras.
- Valoración da capacidade do alumno para investigar na lectura de tratados antigos.

6.4. Requisitos mínimos esixibles

Para obter unha cualificación positiva neste curso precísanse os seguintes requisitos mínimos:

- 9 pezas seleccionadas dos apartados 1- 7 do apartado “Métodos e repertorio”.
- Participar nas audicións trimestrais coordinadas polo departamento.

6.5. Criterios de recuperación

O alumno que suspenda a materia deberá recuperar o curso pendente coa interpretación do programa do apartado anterior. Valoraranse os progresos do alumno na aula e nas audicións programadas durante o curso.

6.6. Métodos e repertorio

O alumno deberá preparar un programa composto das seguintes obras:

- 1) J. S. Bach. 2 duetti & una Suite Inglesa (nº 2, 3 ó 4) o una Partita (nº 1 ó 3)
- 2) Dos sonatas de Scarlatti, Soler...
- 3) Una suite francesa: L. Couperin, Rameau. Forqueray...
- 4) Una pieza grande del repertorio isabelino: *Pavana Lachrymae* de Dowland/Byrd ó una toccata o lamento de Froberger.
- 5) Una toccata italiana del s. XVII: Frescobaldi, Trabaci, Rossi...
- 6) Una sonata preclásica: C.P.E. Bach, J. Ch. Bach, J. Haydn...
- 7) Una obra del siglo XX.